

Remiss av betänkandet Kompletterande bestämmelser till EU:s cyberresiliensförordning (SOU 2025:115)

Journalistförbundet har tagit del av förslagen i betänkandet "Kompletterande bestämmelser till EU:s cyberresiliensförordning" (SOU 2025:115). Journalistförbundets remissvar begränsas till de delar av utredningen som handlar om ändringar i bestämmelserna om den grundlagsskyddade offentlighetsprincipen.

Bakgrunden till förslagen i utredningen är EU:s cyberresiliensförordningen (Cyber Resilience Act), CRA. Förordningen innebär att det införs nya krav på cybersäkerhet för digitala produkter, bland annat ska alla produkter med nätverksanslutning CE-märkas. Det handlar om produkter som TV, datorer och telefoner, men även andra produkter med nätverksanslutning som värmepannor omfattas. Det införs också cybersäkerhetskrav för hård- och mjukvaruprodukter med så kallade digitala element. Syftet är att öka motståndskraften mot cyberattacker samt öka transparensen kring säkerhetsegenskaper.

Förordningen innehåller skyldigheter för bland annat tillverkar att rapportera aktivt utnyttjande sårbarheter och allvarliga incidenter till ansvarig myndighet. Enligt utredningen behöver uppgifterna i dessa rapporter omfattas av sekretess för att skyddas, vilket bland annat motiveras på följande sätt:

”Rapporterna kan innehålla känsliga uppgifter om bland annat sårbarheter i produkter, uppgifter om hot mot eller andra risker för produkter med digitala element, beskrivningar av incidenter, deras orsak och konsekvenser samt uppgifter om riskreducerande åtgärder. Även information om en rapportens förekomst kan vara en känslig uppgift till exempel om det rör sårbarheter för vilka en säkerhetsuppdatering eller andra säkerhetsåtgärder ännu inte är tillgänglig.”

Utredningen föreslår att sekretess ska gälla ”uppgift i en sårbarhets- eller incidentrapport enligt artikel 14 eller 15 i cyberresiliensförordningen samt för uppgift om vilka åtgärder som har vidtagits till följd av cyberhotet, tillbudet, sårbarheten eller incidenten om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan skada för tillverkaren av produkten med digitala element eller för förvaltaren av programvara med fri och öppen källkod i den mån denne deltar i utvecklingen av produkter med digitala element, för den som ingett rapporten, för användaren eller för den verksamhet där den aktuella produkten används eller för de åtgärder som tillverkaren eller förvaltaren av programvara med fri och öppen källkod vidtagit motverka.” För uppgift i en allmän handling föreslås sekretessen gälla i högst fyrtio år. Bestämmelsen har ett omvänt skaderekvisit vilket innebär att sekretess är huvudregel. Journalistförbundets erfarenhet av bestämmelser med omvänt skaderekvisit är att de i praktiken används som absolut sekretess. Det innebär att uppgifter om sårbarhets- eller incidentrapporter endast i undtagsfall kommer att gå att ta del av. Enligt Journalistförbundet finns det ett stort allmänintresse när det gäller de aktuella uppgifterna. Såväl journalister som allmänhet behöver kunna ta del av information som rör cybersäkerhet.

Mot den bakgrunden avstyrker Journalistförbundet förslaget om en ny sekretessbestämmelse i 18 kap. 8 d § offentlighets- och sekretesslagen (OSL).

I utredningen föreslås vidare att meddelarfriheten ska inskränkas och att avseende uppgifterna i 18 kap. 8 d § OSL. Det kommer att innebära att anställda vid myndigheter inte kommer att kunna lämna uppgifter till media i ärenden som rör sårbarhets- eller incidentrapporter. Enligt Journalistförbundet är meddelarfriheten viktig för att anställda ska kunna slå larm så att problem och egentligheter ska kunna upptäckas och åtgärdas. Journalistförbundet avstyrker därför förslaget om inskränkt meddelarfrihet.

I utredningen föreslås även en ändring av 3 § offentlighets- och sekretessförordningen (OSF) som innebär att sekretess ska gälla gälla för diarium över sårbarhets- och incidentrapporter enligt artikel 14 och artikel 15 i EU:s cyberresiliensförordning. Öppna diarium utgör en grundbult i den svenska förvaltningen och är i praktiken en garant för att offentlighetsprincipen ska få avsedd effekt. Finns inte en uppgift i diariet är det för allmänheten och journalister omöjligt att få kännedom om händelsen. Tillägg i 3 § OSF ska därför göras i undantagsfall när det finns mycket goda skäl för att informationen inte ska komma till allmänhetens kännedom. Enligt förslaget ska alla sårbarhets- och incidentrapporter enligt artikel 14 och artikel 15 i EU:s cyberresiliensförordning omfattas av 3 § OSF. Det kan handla om uppgifter som är känsliga, men det kan också handla om helt irrelevanta, frivilliga, rapporter enligt artikel 15. Enligt Journalistförbundet kan det omöjligt finnas grund för att dessa uppgifter om till exempel fel i värmepannor ska undantas från diarieföring hos svenska myndigheter. Mot den bakgrunden avstyrker Journalistförbundet förslaget.

Vidare föreslår utredningen en bestämmelse om sekretess för uppgifter om enskildas affärs- eller driftförhållanden. Detta görs genom att en ny punkt om marknads kontroll och utredning enligt EU:s cyberresiliensförordning och anslutande föreskrifter införs i bilagan till OSF. Bestämmelsen ska inte gälla beslut i ärenden. Sekretessen gäller inte heller om förhållande som rör människors hälsa och säkerhet, miljön eller redligheten i handeln eller ett liknande allmänintresse har sådan vikt att uppgiften bör lämnas ut. Den nya punkten innebär att sekretess enligt 9 § OSF gäller ”vid marknads kontroll och utredning enligt EU:s cyberresiliensförordning och anslutande föreskrifter”.

Journalistförbundet vill inledningsvis lyfta att begreppet ”anslutande föreskrifter” är oklart och inte uppfyller de krav på tydlighet som får anses krävas i denna typ av lagstiftningssammanhang. Enligt Journalistförbundet bör det framgå av lagtexten vilka föreskrifter som avses. Journalistförbundet noterar vidare att ”anslutande föreskrifter” inte används i andra bestämmelser i OSF.

Sekretessen gäller enligt 9 § OSF:

1. för uppgift om en enskilds affärs- eller driftförhållanden, uppfinningar eller forskningsresultat, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgifterna röjs, och
2. för uppgift om andra ekonomiska eller personliga förhållanden än som avses i 1 för den som har trätt i affärsförbindelse eller liknande förbindelse med den som är föremål för myndighetens verksamhet.

Bestämmelsen i den första punkten i 9 § OSF har ett rakt skaderekvisit, vilket innebär att offentlighet är huvudregel. När det gäller den andra punkten, som gäller tredje man, är sekretessen däremot absolut och uppgifter ska enligt förslaget inte ens lämnas ut "om förhållande som rör människors hälsa och säkerhet, miljön eller redligheten i handeln eller ett liknande allmänintresse har sådan vikt att uppgiften bör lämnas ut". Som framgår av ovan har uppgifter om marknadskontroll och utredning enligt EU:s cyberresiliensförordning ett stort allmänintresse. Det är viktigt att allmänhet och journalister kan ta del av uppgifter om såväl anmälda företag som tredje män. Mot den bakgrunden avstyrker Journalistförbundet förslaget.

Ulrika Hyllert
Förbundsordförande
Journalistförbundet